

Marko Asell sd

Kirjallinen kysymys työsuhde-etujen käytöstä

Eduskunnan puhemiehelle

Työsuhde-edut, kuten lounas-, kulttuuri- ja hyvinvointiedut, ovat vakiintunut osa suomalaista työelämää. Niiden tarkoituksena on tukea työntekijöiden hyvinvointia, työssä jaksamista, palvelujen saavutettavuutta sekä lisätä työnantajien mahdollisuuksia huolehtia henkilöstöstään. Käytännössä etuja tarjotaan laajasti erilaisten palvelualueiden, kuten Edenredin, Smartumin ja Epassin, kautta. Työsuhde-etujen merkitys ulottuu kuitenkin työntekijää laajemmalle: ne vaikuttavat myös palvelualueiden yrittäjiin, ravintoloihin, kulttuuritoimijoihin, hyvinvointipalvelujen tarjoajiin sekä paikalliseen elinvoimaan.

Nykyinen järjestelmä ei kuitenkaan kaikilta osin vastaa muuttuneen työelämän, kulutustottumusten eikä palvelumarkkinoiden tarpeita. Työsuhde-etujen käyttöä ohjaavat rajaukset ovat monin paikoin jäykkiä, vaikeasti hahmotettavia ja osin epäjohdonmukaisia. Verottajan ohjeistus koetaan käytännössä paikoin tulkinnanvaraiseksi, yksityiskohtaiseksi ja muuttuvaksi, mikä aiheuttaa epävarmuutta työnantajille, työntekijöille, palveluntarjoajille sekä etuja välittävälle toimijoille. Tämä heikentää ennakoitavuutta ja vähentää etujen käytön sujuvuutta.

Erityisen ongelmallista on, että nykyjärjestelmä perustuu usein hyvin tarkkarajaisiin palveluluetteloihin eikä riittävästi siihen, mitä etujen käytöllä tosiasiallisesti tavoitellaan: työntekijän hyvinvoinnin, työkyvyn, osallisuuden ja arjen sujuvuuden tukemista. Tämän vuoksi järjestelmä ei pysy kehityksen mukana. Samalla myös kuluttajien valinnanmahdollisuudet jäävät tarpeettoman kapeiksi, vaikka erilaiset elämäntilanteet, hyvinvoinnin tarpeet ja palvelujen käyttö vaihtelevat suuresti.

Lounasedun osalta verottajan ehtojen kiristyminen ja tiukentuneet tulkinnat ovat lisänneet epätietoisuutta siitä, miten etua voidaan käyttää ja miten sitä tulisi työnantajatasolla toteuttaa. Tällainen kehitys voi vähentää edun houkuttelevuutta ja käyttöastetta. Tämä on ongelmallista paitsi työntekijän arjen myös yrittäjien kannalta, sillä lounasetu tukee kotimaista palvelukysyntää ja ohjaa kulutusta paikallisiin yritysisiin.

Kulttuuriedun kohdalla ongelmana on etujen rajausten liian kapeasti tiettyihin palveluihin, vaikka kulttuurin muodot ovat muuttuneet ja monipuolistuneet. Esimerkiksi kirja- ja kustannusala on esittänyt, että kulttuurietua voitaisiin käyttää myös kirjojen hankintaan. Tällainen muutos tukisi lukemista, sivistystä ja kulttuurin saavutettavuutta sekä vahvistaisi samalla kirjakauppojen ja kustantajien toimintaedellytyksiä. Nykyinen rajausten ei tunnista riittävän hyvin sitä, että kirjallisuus on olennainen osa kulttuuria.

Kirjallinen kysymys KK 243/2026 vp

Terveyspalvelujen ja hyvinvointietujen osalta nykyinen järjestelmä sisältää myös epäjohtomukaisuuksia. Vaikka esimerkiksi fysioterapia ja hieronta voidaan tietysti ehdoin hyväksyä työsuhde-edun piiriin, monet muut kehon ja mielen hyvinvointia tukevat palvelut jäävät ulkopuolelle. Rajaukset eivät aina näyttäytyä työntekijän näkökulmasta johdonmukaisina eivätkä ne välttämättä vastaa tämän päivän työelämän tarpeisiin, joissa mielenterveyden tukeminen, palautuminen, jaksaminen ja ennaltaehkäisy ovat yhä tärkeämpiä. Järjestelmää olisi perusteltua arvioida siitä näkökulmasta, tukeeko se aidosti kokonaisvaltaista hyvinvointia vai ohjaako se palvelujen käyttöä kapeasti hallinnollisin perustein.

Työsuhde-etujärjestelmää voitaisiin parantaa selkeyttämällä verottajan ohjeistusta, siirtymällä yksityiskohtaisista tuotekohtaisista rajauksista laajempiin ja ymmärrettävämpiin periaatteisiin sekä laajentamalla hyväksytyjen palveluiden määrittelyä hallitusti. Lisäksi olisi mahdollista lisätä järjestelmän ennakoitavuutta ja käyttökelpoisuutta siten, että työnantajilla, työntekijöillä ja palveluntarjoajilla olisi nykyistä paremmat mahdollisuudet ymmärtää, mitä etuja voi käyttää, mihin tarkoituksiin ja millä ehdoilla. Tämä vähentäisi byrokratiaa ja tulkintaerimielisyyksiä.

Järjestelmän kehittäminen voisi tuottaa merkittäviä hyötyjä sekä kuluttajille että yrittäjille. Työntekijöiden näkökulmasta etujen joustavampi ja selkeämpi käyttö lisäisi valinnanvapautta, parantaisi hyvinvointia ja kannustaisi etujen tosiasialliseen hyödyntämiseen. Yrittäjien näkökulmasta laajempi käyttö kasvattaisi kysyntää, vahvistaisi palvelualojen toimintaedellytyksiä ja tukisi paikallista taloutta. Samalla työsuhde-etujen vaikuttavuus paranisi, kun ne laajentaisivat kulutusta nykyistä enemmän eri lounasvaihtoehtoihin, kulttuuripalveluihin ja hyvinvointipalveluihin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus arvioida lounasedun nykyisiä ehtoja ja verotuksellisia tulkintoja uudelleen siten, että etujen käyttö olisi nykyistä selkeämpää, sujuvampaa ja ennakoitavampaa sekä työntekijöille, työnantajille että ravintola-alan yrittäjille,

onko hallitus valmis selvittämään kulttuuriedun laajentamista siten, että etua voisi käyttää nykyistä monipuolisemmin esimerkiksi kirjojen hankintaan, ja arvioimaan, miten tällainen uudistus vahvistaisi lukemista, sivistystä, kulttuurin saavutettavuutta sekä kirja- ja kustannusalan toimintaedellytyksiä,

akooko hallitus tarkastella hyvinvointi- ja terveyspalveluihin liittyvien työsuhde-etujen rajoituksia uudelleen siten, että ne ottaisivat nykyistä paremmin huomioon kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, ennaltaehkäisevän terveyden edistämisen ja työntekijöiden erilaiset tarpeet sekä samalla loisivat lisää kysyntää hyvinvointialan palveluyrittäjille ja

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä verottajan ohjeistuksen selkeyttämiseksi siten, että työsuhde-etujen käyttöön liittyvä tulkinnanvaraisuus, hallinnollinen epävarmuus ja tarpeeton byrokratia vähenisivät?

Kirjallinen kysymys KK 243/2026 vp

Helsingissä 3.6.2026

Marko Asell sd